

מעדני אשר

י"ל ע"י מכון מעדני אשר

איך היה מותר למשה רבינו לבנות את המשכן הרי תלמיד חכם אסור לעשות מלאכה ברבים?

בפרשתן מ"י"ח ויקם משה את המשכן.

יש להקשות: איך היה מותר למשה רבינו לעשות מלאכה ברבים, הרי קימ"ל חו"מ סימן ח' כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור לעשות מלאכה בפני ג', א"כ איך הקים משה את המשכן ברבים, כך מקשה בפנים יפות פרשת נשא ע"מ ל"ב, וכן בשו"ת משנה שכיר אור"ח סימן ל"ב, וכן בברכת אהרן ברכות מאמר ר"ל ס"ק ח'.

איכא כמה תרוצים:

א. שאני הכא שהיה לו ציווי מיוחד ומותר וחייב לבנות עצמו, דאלי"כ תקשה איך ביזו עצמם הכהנים בשחיתות הקרבנות ובזריקת הדם, אלא ע"כ שאני היכא שיש ציוי מיוחד, כך תירץ בפנים יפות בפרשת נשא.

ב. הא דאסור לעשות מלאכה הני מילי מלאכת רשות, אבל מלאכת מצוה מותר לעשות ברבים, כמו שמשמע בגמ' קדושין ע"מ א' אשכחיה רב יהודה לרב נחמן דקעביד מעקה, אמר ליה, לא סבר לה מר להא דאמר רב הונא בר אידי אמר שמואל כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה א"ל פורתא דגונדריתא הוא דקא עבידנא, וכתב המקנה שם משמע שהשיבו כיון שאין זה אלא בנין של מצות מעקה אין זה משום מלאכה בפני רבים, וכחאי גוונא מצינו במשה רבינו ע"ה בסוף בשלח ויבן משה מזבח, וכן בסוף משפטים ויבן מזבח וכן בהקמת המשכן ויקם משה את המשכן משמע דכל מלאכת מצוה מותר לעשותו, וצ"ע למה לא הזכירוהו הפוסקים.

וכן כתב בשערי תשובה סימן תרכ"ה בשם ספר באר יעקב חו"מ סי' ח' דאע"ג דקימ"ל כיון שנתמנה פרנס על הציבור אסור לעשות מלאכה בפני ג' מ"מ סוכה שרי ומציין את דברי הגמ' הנ"ל.

וכן בשו"ת חוות יאיר סימן ר"ה נשאל בצורבא מרבנן חריף ובקי ומתמיד יודע נגן בכמה מיני כלי זמר שאל אם הרשות בידו לנגן בכינור לפני חתן וכלה הן בהליכתן לחופה או במשתה של מצוה חתונה או נימא דאסור לו לבנות עצמו מפני כבוד תורתו, ומסיק דלצורך מצוה ליכא איסור, ומביא ראיה מהא דאמרין בגמ' כתובות י"ז ע"מ א' דכמה אמוראים עשו פעולות משונות כדי לשמח חתן חזינן דמותר.

איך היה מותר לרבי יוחנן הסנדלר להיות סנדלר

הרי תלמיד חכם אסור לעשות מלאכה ברבים?

יש להקשות: איך היה מותר לרבי יוחנן הסנדלר להיות סנדלר, הרי כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור לו לעשות מלאכה, כך מקשה בכסף הקדשים בש"ע חו"מ סימן ח', להגה"ק מבוטשאש זצ"ל.

איכא כמה תרוצים:

א. כל שאיננו הראב"ד בעירו שאין לדון זולתו אין זה בגדר נתמנה דיין על הציבור, לכן היה יכול לעשות מלאכה רבי יוחנן הסנדלר, כך תירץ בהגהות כסף הקדשים חו"מ סימן ח'.

ב. ע"פ מה שכתבו הפוסקים דלצורך מצוה ליכא איסור לעשות מלאכה ברבים, לפי הנ"ל א"ש דבגמ' כתובות נ' ע"א מבואר על הפסוק אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת, זה הזן את בניו ואת בנותיו שהם קטנים, וכיון שהיה צריך להביא פרנסה היה מותר להתעסק במלאכה ברבים, דהויא לצורך מצוה, אחרונים.

ג. אפשר שהיה עושה את זה בביתו שאף אחד לא ראה איך שעושה, מעדני אשר.

וכעין זה תירץ: בשו"ת תשב"ץ חלק א' סימן קמ"ב על הא דאיתא בגמ' ברכות כ"ח ע"מ א' שרבי יהושע היה פחמי ואיך היה מותר, הרי מי שנתמנה פרנס על הציבור אסור לעשות מלאכה, אלא שרי יהושע היה עושה מלאכתו בצנעה שהרי בפרהסיא היה אסור לו שהרי אב ב"ד היה.

אבל בהגהות מהריע"ב אבות פרק ד' כתב ובודאי מי שעסק בכל יום במלאכה קבוע, הרי הוא כעושה בפרהסיא, אחר שהדבר ידוע שמתפרנס ממנה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג **יחזקאל רוזנברג** שליט"א

בית שמש

מגדולי העושים למען טהרתן של ישראל

לרגל שמחת נשואי בתו תח"י

במו"ז ובשעטו"מ

ע"ב"ג הבה"ח המפולג בתור"ש

כמר **ישראל כהן** נ"יו

מבחיירי ישיבת דושינסקי

בנו של הרב **אברהם כהן** שליט"א

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו העומד לימין המערכת בכל עת
הגאון רבי **שלמה צבי גוטמן** שליט"א ירושלים מח"ס דברי שלמה
לרגל שמחת צדיקים שמחת נשואי נכדו של
כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הרב מורנו **מאיר נתן נטע** שליט"א
בנו של ידידינו הגה"צ רבי **יוסף משה דב הלברשטאם** שליט"א ראש ישיבת צאנז בארה"ק
ע"ב"ג בת הרה"צ **אפרים אהרן למברגר** שליט"א

חתן כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א
יהא רעוא שמשמחת צדיקים זו ישפע שפע שמחה לכל כלל ישראל

גליון זה נודב ע"י ידידינו העומד לימין המערכת בעצה ובמעש מיום הקמתו חביבן של גדולי ישראל

הגאון **מרדכי הלל זלמן ראטה** שליט"א לונדון

לרגל שמחת צדיקים שמחת נשואי נכדו של

כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א

הרב **מורנו מאיר נתן נטע** שליט"א

בנו של ידידינו הגה"צ רבי **יוסף משה דב הלברשטאם** שליט"א ראש ישיבת צאנז בארה"ק
ע"ב"ג בת הרה"צ **אפרים אהרן למברגר** שליט"א

חתן כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א
יהא רעוא שמשמחת צדיקים זו ישפע שפע שמחה לכל כלל ישראל

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הרב **אהרן צבי עלבויגען** שליט"א

בארא פארק

לעילוי נשמת אביו

הרה"צ ר' **ישעיהו בן הרב אהרן ז"ל**

נלבי"ע ו' אדר ת.נ.צ.ב.ה.

האם יש איסור להוריד ציצית

מטלית גדול לטלית קטן משום מעלין בקודש ואין מורידין?

יש לחקור האם מותר להוריד ציצית מטלית גדול כדי להניחו לטלית קטן, וכן האם מותר לעשות מטלית גדול שבלה טלית קטן או דילמא יש בזה חשש של מעלין בקודש ואין מורידין.

הנה במדרכי פ"ק דבי"ב כתב על הא דאמרינן בגמ' ערכין ו' ע"א ישראל שהתנדב מנורה לבית הכנסת ולא נשתקע שם בעלים ממנה אסור לשנותה לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה שרי, ומחדש המדרכי דמותר לשונה אפילו לדבר מצוה דפתחיתא מיניה דדוקא לגבי תשמישי קדושה אמרינן מעלין בקודש ואין מורידין, משא"כ לתשמישי מצוה, ליכא איסור להוריד אפילו לקדושה יותר פחותה, א"כ ציצית דהויא תשמישי מצוה כמבואר בגמ' מגילה כ"ו ע"ב תשמישי מצוה נזרקין כגון סוכה לולב וציצית, א"כ לא שייך ביה מעלין בקודש ואין מורידין, א"כ אין איסור לעשות מטלית גדול לטלית קטן.

אבל יש להקשות: על המדרכי מגמ' מפורשת דאמרינן אף בשמישי מצוה מעלין בקודש ואין מורידין מהא דאמרינן שבת כ"א ע"ב גבי נר חנוכה דלבית הלל ביום אחד מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך משום דמעלין בקודש ואין מורידין, חזינן דאף בדבר שאין בו קדושה אמרינן מעלין בקודש ואין מורידין, דהא נר חנוכה אין בו קדושה כדפריך הגמ' שבת כ"ב ע"א וכי נר חנוכה קדושה יש בה, עיין טל תורה שבת כ"א שהקשה קושיא הני"ל, וכן בשו"ת אור המאיר להגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל סימן ז' פלפל עם הטל תורה בענין זה.

מעדני אשר: נראה לתרץ ע"פ מה שכתב בשו"ת בנין שלמה בהוספות סימן י"א שהקשה על הנוסח הנירות הללו קודש הם, והא נר חנוכה אין בהם קדושה, ותירץ ע"פ מה שכתב הרי"ז דמ"ד דסבירא להו דנר חנוכה אסור להשתמש לאורה דהויא דומיא דנר חנוכה שהיה אסור להשתמש, א"כ יש בזה קדושה דומיא דמקדש, א"כ הי"ה לגבי הלכה של מעלין בקודש ואין מורידין יש נמי איסור בזה כיון דבעינן שיחא דומיא דמקדש.

הנה הבית יוסף יור"ד סימן רנ"ט הביא את המדרכי להלכה וברמ"א שם כתב דיש חולקין בזה, אבל בש"ך כתב דהלכה כמו המדרכי, א"כ דבתשמישי מצוה ליכא איסור להוריד א"כ בודאי דמותר לעשות מטלית גדול לטלית קטן, וכן כתב בארצות החיים.

וכן בשו"ת לב חיים להגאון מהר"ח פלאג'י ח"א סימן צ"ב חקר אם מותר לעשות טלית קטן מטלית גדול, וכן אם מותר להוריד הציצית.

ומסיק: דע"פ הלכה מותר לעשות דאין לזה שום מעלה יותר אבל על דרך הסוד מצינו להרבה מקובלים דמעלות רבות יש לטלית גדול מטלית קטן, א"כ יש לזהר שלא להוריד אותו מקדושתו דמעלין בקודש ואין מורידין.

ובשו"ת לבושי מדרכי מ"ת סימן י"א כתב דליכא איסור לעשות מטלית גדול לטלית קטן.

ולענין הלכה: פסק המשנה ברורה אור"ח סימן ט"ו דמותר להוריד ציצית מטלית גדול להכניסו לטלית קטן, וכן פסק בשו"ת יביע אומר חלק ב' סימן א'.

"קול המעדנים"

אפשר לשמוע מאות שיעורים שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל בהלכה ובאגדה על פרשיות השבוע ועל המועדים ועל אירועים מיוחדים באידיש ובלשון הקודש

מספר הקו הוא 0799-360912

וכן אפשר לשמוע את זה ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111 לשון הקודש 47 אידיש 13

וכן אפשר לשמוע ואתר לפרשת השבוע ע"י מערכת קול הדף 02-6400000 שלוחה 199-9

האם יש איסור לקחת סכך בסוכות

להניחם לדפנות דהויא הורדה מקדושה?

בפרשת מ' י"ה ויקם משה את המשכן וגו'.

בגמ' מנחות צ"ט ע"א ילפינן מכאן דמעלין בקודש ואין מורידין בקדושה, מדלא סייעהו אחיו הכהנים.

הנה בשו"ת הלכות קטנות חלק ב' סימן נ"א נשאל האם יש איסור לקחת סכך בסוכות להניחם לדפנות דהויא הורדה מקדושה או דילמא אינו נקרא הורדה מקדושה.

ומסיק: אם להכשיר הדפנות, נראה דאין קפידא דכולה מצוה חדא הוא, ונפיק מקרא דבסוכות בסכת, כך מבואר בגמ' סוכה ו' ע"ב ב'.

ובספר בכורי יעקב סו"ס ק' ג' מביא את דבריו שמותר לעשות מהסכך דפנות ומכ"ש איפכא.

ובתוספות בכורים העיר: שצ"ע אם לא לאסור לכתחילה משום מעלין בקודש ואין מורידין.

וכן בשו"ת שבט הלוי חלק ה' סימן ע"א **תמה:** דלפי שיטת רבינו תם שכתב הרא"ש סוכה פרק א' ס"ק י"ג בשמו דמן התורה רק על סכך חל קדושת הסוכה לא על דפנות, א"כ יש בזה הורדה מקדושה לעשות מסכך דפנות, וגדר מעלין בקודש ואין מורידין שייך גם בתשמישי מצוה כמבואר בגמ' שבת כ"א ע"ב ומנחות ל"ט וכמה דוכתא, ועיין בש"ע אור"ח סי' מ' במג"א ס"ק ו' ובאחרונים שם, וצריכים אנו לחוש עכ"פ לכתחילה לשיטת רבינו תם.

האם מותר לחלק בית הכנסת גדול לשנים

או שיש בזה איסור של מעלין בקודש ואין מורידין?

יש לחקור בית הכנסת גדול שיכול להיכנס שם מאה אנשים האם מותר לחלק אותו לשנים ע"י מחיצת גבס או ע"י וילון או דילמא אסור דמוריד אותו מקדושתו דעד עכשיו היה ברוב עם הדרת מלך של מאה אנשים ועכשיו יהיה רק חמישים בכל אחת.

הנה בדעת תורה אור"ח סימן קנ"ד כתב וז"ל נשאלתי אם מותר לבנות כותל באמצע בית הכנסת ובית המדרש לחלקו לשני חדרים שיתמעט עי"ז בכל חדר הרבוי עם.

ומסיק: דיש ראייה מגמ' מגילה כ"ז ע"ב דלרבנן דר"מ דסוברין מוכרין בית הכנסת של רבים ליחיד לא הויא הורדה מקדושה משום דהמעוה מעלין בקדושה מעולה כמ"ש רש"י שם, ומוכח דבלאו הכי אסור, משום דמוריד מקדושה מהברוב עם.

ובשו"ת אמרי יוסף להגאון רבי מאיר אריק ז"ע ח"א סימן קמ"א נשאל בכעין זה וז"ל ע"ד שאלתו שזקינה היה מתפלל בבית"מ של קדוש ה' מהרי"א זצ"ל והוא רחב ידים וקשה להתפלל שם בחורף מפני הצינה, וחפץ לחלקו באמצע ע"י מחיצה בלעכ"י אשר יתגלגלו למעלה וירדו למטה ובזמן החורף יורידו אותם למטה ויהא נחלק לשנים וחלק אחד יוכלו לחמם ויתפללו שמה והשני תעמוד פנויה ובקיץ יגלגלו אותם למעלה ודרש חוות דעת ממני.

ומסיק: דכיון דהויא מחיצה לזמן ליכא איסור הורדה מקדושה, אבל בכותל באמת קבוע אסור שממעט מקדושה, א"כ לפי דבריו אם יחלק בקיר שיכולים לפרקו בקל ליכא איסור.

מדוע אין מניחים את הספר תורה בשכיבה

כמו שהיו מונחים בלוחות?

בפרשת מ' כ' ויקח ויתן את העדות אל הארון וגו'.

הנה בשו"ת רדב"ז חלק ג' סימן תקל"ה הקשה וז"ל שאלת למה נהגו להעמיד הספר מעומד, והלא מושבב הוא יותר טוב שכן היו הלוחות בארון.

תשובה: שאלה זו נשאלה לפני הר"י והר"ת למה אין משכיבין הס"ת בארון כמו הלוחות, יפה שאלת ור"ת פירש בתשובה שכן הוא יותר טוב מטעם זה, ואלו נזכרתי כשעשיתי הארון הרחבתי.

והרדב"ז תמה על רבינו תם: אני רואה בכל גלילות ישראל ממזרח שמש עד מבואו נהגו להעמידו עומד ומנהג אבותינו תורה היא.

לפיכך נראה לי: דבשלמא לוחות לאו לקריאה קיימי, ולפיכך מושכבות בארון, אבל ספר תורה לקריאה עומד ומשום הכי בעינן שיהיה מונח מוכן לקרות בו.

ועוד: בשלמא לוחות מנח להו כי ארחייהו ארחבו ולא אחודן אבל ס"ת עגול הוא וזה דרך הנחתו.

ועוד: לוחות כל היכי דמנח להו נקרא שפיר דמכל עבריהם היו נקראים, אבל ס"ת אין נקרא אלא מלפניו צריך שיניחנו פניו כנגד פניו.

ועוד: דר"ת אזיל לה לשיטתיה דאמר נמי במזוזה מושכבת כס"ת ולוחות, והרמב"ם ז"ל ורוב מפרשים חלוקים עליו, וכי היכי דפליגי עליה במזוזה פליגי עליה בהנחת ס"ת דלא שייך למימר בה פסול.

יש להקשות: הרי ספר תורה שבארון נמי מושכב היה, א"כ מדוע היום שלא יעשו כמו שהיה בארון, כד מקשה ברדב"ז הנ"ל.

איכא כמה תרוצים:

א. לא הוה אפשר אלא מושכב דאע"ג דארון רומו כרחבו והיה יכול להניחו מעומד לאו אורח ארעא שיהיו הלוחות מושכבות וס"ת בצדס עומד וגבוה מהם.

ב. לא היה עומד לקרות בו תמיד אלא פרשת הקהל וכהו גדול ביה"כ והוא הנקרא ספר עזרה לפי שקורין בו בעזרה וכן כתב רש"י ז"ל והתוספות חולקים שהרי הקשו עלה דהא דאמרין בבתרא שלא יהא ס"ת יוצא ונכנס בדוחק, וא"ת והלא לא היו מוציאין אותו מן הארון דהא אסור ליכנס בבית קדש הקדשים וביה"כ לא אשכחן בסדר יומא שמוציאו וי"ל דלצורך כדי לתקן שרי, מ"מ לאו לקריאה תדירה קאי מה שאין כן בספרים שלנו.

ג. דסוגיין דבתרא דמוכח מינה דס"ת היה מושכב הוי לדעת ר' מאיר דס"ת היה מונח בארון משום דכל אמה בת ששה טפחים, ואנן כר' יהודה ס"ל דפליג ואמר דאמת כלים בת חמשה טפחים הילכך ס"ת לא היה בתוך הארון כדאיתא בסוף פ"ק דבתרא אלא הוה מונח קודם ששגרו פלשתים את הארגו היה יוצא דף ויתבי ס"ת עלה ואחר ששגרו הארגו הוה מונח בארגו ופשטא דמלתא משמע דמעומד היה ולא מושכב ואפילו יתימא דמשמע הכי והכי מ"מ אין לנו הכרח דלר' יהודה היה שוכב.

ד. כיון שהאדם מתפלל ופניו לנגד ההיכל צריך שיהיה ס"ת מעומד כדי שיהיה פניו כנגד ס"ת.

וכן בהגהות מיימוניות הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק י' הלכה י' כתב וז"ל ושאלתם למה אין משכיבין ספר תורה בארון כמו לוחות יפה שאלת ור"ת כתב בתשובות שכן היה יותר טוב מטעם זה ועוד כתב אלו נזכרתי כשעשיתי ארון הרחבתי.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהג

א. איך הותר להם לבנות המשכן בשבת? והיה בחודש הראשון וגוי הוקם המשכן [מ-ו] מבואר בחז"ל (תוי"כ ט' כ"ג מכילתא כאן סדר עולם רבא פ"ד ירושלמי ריש יומא, ובספרי זוטא וזוטא ומד"ה בפי' נשא) שכל שמונת ימי המילואים העמידו ופרקו המשכן ורק ביום השמיני העמידה ולא פרקוהו, משמע לכאן שגם ביום שבת הקימו ופרקו את המשכן ותמוה איך הותר להם בניית אוהל בשבת.

ב. איך משה עשה מלאכה בפהרסיא? ויקם משה את המשכן, צ"ע דבקיודשין ע. מבואר שכיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה, וא"כ יש לתמוה טובא איך הותר למשה לפרק ולבנות המשכן בימי המלואים. (ואמנם בשמיני למלואים שנצטוו משה בכך לק"מ, אמנם בשאר ימי המילואים שגייס הקים בלא ציווי מה ההיתר שלו לכך).

ג. מי נתן את הבדים בארון משה או בצלאל? ויקח ויתן את העדות אל הארון וישם את הבדים על הארון מ' כ', צ"ע דמשמע דמשה נתן את הבדים על הארון, ובפרשת ויקח ל"ז ה' מבואר דצלאל הביא את הבדים בטבעות הארון.

ד. חידה. מהיכן רואים שבעת העבודה בכלי המשכן היה להם דין עוסק במצוה ופטורים מכל המצוות.

-בעניני פורים-

ה. המפרש בים והיוצא בשירה האם יכול לקרות המגילה בשבת? בשו"ע ס' תרפ"ח סעיף ז' המפרש בים והיוצא בשירה ואינו מוצא מגילה להוליד עמו יקראנה ב"י או ב"ב או באחד עשר בלא ברכה ואי אפשר להמתין עד ימים הללו יש אומרים שקורא אפילו מתחילת החדש. [ובמ"ב ס"ק י"א אפילו מתחילת החדש דכתיב והחדש אשר נהפך מינון לשמחה וגו', ולפ"י י"ל דמשכנס אדר מרבין בשמחה היינו דזהו כבר זמן קריאת המגילה.] ולי"ע ביוצא לדרך הקורא בתחילת החדש אי יכול לקרוא בשבת או"ד דלא דאיכא גזירת שמא יעביירו.

ו. מדוע מצות מחיית עמלק היא מ"ע שהזמן גרמא? ידועה דעת החינוך דנשים פטורות ממצות זכירת מעשה עמלק הואיל ופטורות ממצות מחיית עמלק, והטעם דפטורות ממחיית עמלק ביאר האבני"ז ס' תק"ט דהוי מ"ע שהז"ג כיון שהריגתם אינה דוחה שבת, דלא עדיף משאר חיובי מיתות ב"ד שאין דוחין שבת, וצ"ע דלכא' משכ"ל להרוג עמלקי בשבת ע"י אמירה לעכו"ם דלא הוי אלא איסור שבות.

ז. האם מותר השנה לבני פרוצים להשתתף בסעודת פורים דמוקפין? יש לדון לפי הנפסק בשו"ע (רמ"ט א) שאין לקבוע סעודה ומשתה ביום שישי וכל היום בכלל האיסור, האם מותר לפרוז לנסוע ביום שישי לירושלים להשתתף בסעודת פורים אצל בני המוקפין, ובשלמא בני המוקפין עצמם הרי מבואר ברמ"א שסעודה שזמנה ביום שישי כגון מילה ופדיון הבן שרי, אלא הפרוז שלא מחויב כעת בסעודה מהיכ"ת שמותר.

ח. חידושו של החת"ס שהנותן משלו"מ טריפה יצא ידי חובה מצד דרכיה דרכי נועם! כ' בדרשות חת"ס (ד' חידוש נפלא - וז"ל בשו"ת יד אהרן (הובא בספר ברכי יוסף) נסתפק, מי ששלח תרנגולת פטומה לרעהו, ושוב באכילתו נמצאת טריפה בא' מאבריה, האם יצא בזה ידי"ח משלוח מנות, כיון דבשעה ששלח היה מנה הראוי דסמכ"י ארוב כשירות, או דלמא הוברר למפרע דלא היה מנה הראוי לאכילה, ע"ש. ומסבירא אני אומר "דרכיה דרכי נועם כתיב", כיון דמצנינו בש"ס דשלח לו עגלא תילתא, ואי ס"ד אם נמצא טריפה לא יצא ידי חובתו, א"כ אם יאכל זה ממנו אחר פורים ונמצא טריפה לא יצא ידי"ח למפרע, ואין זה דרכי נועם וכו', עכ"ל. וצ"ע הרי בוודאי שלא נאמר כן באתרוג שנמצא חסר אחר נטילתו, וא"כ מה שייך לומרדיצא ידי"ח מחמת דרכיה דרכי נועם?

ט. הרי גזירת י"ח דבר לא נגזרה בימי אחשורוש עדיין א"כ איך קטרג ע"ד זה? בגמ' מגילה י"ג ע"ב ודתייהו שונות מכל עם דלא אכלי מינן וכו' ואם אדוני המלך נוגע בכוסו של אחד מהן חובטו בקרקע ואינו שותהו וכו', וצ"ע דהנהגה בישולי עכו"ם וסתם יינם הם מגזירות ד"יח דבר ולא היה עדיין בימי אחשורוש.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
  2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  3. כל חודש, בראש חודש תערוך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  5. **שימו לב חשוב מאוד:** קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ **שם מלא, לולל ישיבה, ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו.** [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כך כי זה ייכנס בעה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.
- תשובות ניתן לשלוח עד י"ח ניסן
תשובות לחודש קודם עד יום ב' ד' אדר"ב

מכתבים למערכת

האם בכל הל'ט מלאכות העושה מלאכה ביד שמאל היא שינוי ופטור

או רק בכתיבה יד שמאל היא שינוי ולא בשאר מלאכות

מה שחקרתם האם בכל הל'ט מלאכות העושה מלאכה ביד שמאל היא שינוי ופטור או רק בכתיבה יד שמאל היא שינוי ולא בשאר מלאכות, והבאתם בשם הפוסקים דרך בכתיבה היא יד שמאל שינוי.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

דומ"צ, מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, אוצר הפוסקים.

מה שהבאתם בשם האליה רבה אור"ח סימן ש"ק כ"א שכתב הכותב בשמאלו פטור, ונראה דה"ה למוחק, ובשו"ת אבני נזר אור"ח סימן ר"ט כ"ט כתב המוחק בשמאלו נראה לי דחייב, כמו המוציא בשמאלו, ולא הצרכתי לכתוב דבר זה אלא מפני שראיתי לאליה רבה שכתב שהמוחק בשמאלו פטור, והדבר תימה דבמחיקה לא היא שמאל שינוי, ע"כ נראה לתרץ היינו דווקא באופן שאין צריך מלאכת אמנות בשעת המחיקה כגון באופן שמדבר האליה רבה שמוחק האותיות בשעה שפותח הספר דאין צריך שום אומנות לזה, וכחאי גוונא נראה דאם כותב ע"י פתיחת הספר לאלו שחוששין לכתובה, חייב גם בשמאל, אבל נראה דאם מוחק אותיות שנכתבו בדיו שזה לגרר בסכין וכדומה וצריך לזה אומנות איך למחוק שלא ישרא כלום מהדיו ולא יעשה נקב בקלף בשעת המחיקה נראה דלזה יודה האבני נזר דבמוחק בשמאל היא שינוי.

הגאון המפורסם רבי אברהם יצחק אולמן שליט"א

רב ביהמ"ד זופניק גבעת שאול וחבר הבד"ץ עדה החרדית

נראה להעיר דבשו"ת מנחת יצחק חלק ה' סימן ל"ח מביא שמר"מ בנעט בספרו מגן אבות מלאכת בורר כתב בענין ברירת העצמות מן הדגים דיטול האוכל בימים והעצמות בשמאל ולהפריש האוכל, וה"ל אוכל מתוך פסולת, אבל לא יטול העוקצין דא"כ הו"ל פסולת מתוך אוכל, ואע"י דעושה בשמאל, מ"מ איסורא מיהא איכא, שהמלאכה נעשית יפה בין בימין בין בשמאל, וא"כ מבואר מדבריו שדבר שאינו נעשה יפה בשמאל שרי לעשות, ותמה עליו דמדברי החיי אדם והובא במשנה ברורה סי' ש"ק כ"ב דכל המלאכות חוץ מכותב חייב בין בימינו ובין בשמאלו ע"י"ש.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה להעיר, מה שהסתפקתי בכותב במחשב ביד שמאל האם יש נמי את הפטור של כותב ביד שמאל פטור או דילמא כיון שגם כשכותב ביד שמאל במחשב יצא האותיות יפות כמו בכותב ביד ימין ולא ימצאו שום חילוק.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

מה שחקרתם האם בשאר מלאכות חוץ מכתובה היא מלאכה ביד שמאל שינוי או דילמא רק בכתיבה היא יד שמאל שינוי משא"כ בשאר מלאכות חייב אף ביד שמאל, יש לציין מה שכתב הגר"י אברמסקי בחזון יחזקאל על התוספתא דדוקא בתולש דנעשה יפה בין בימין ובין בשמאל אסור, משא"כ בשאר מלאכות וכן כתב בשו"ת שבת הלוי ח"ו אור"ח סימן ס"ד ובשו"ת יגל יעקב אור"ח סימן כ"ה ובשו"ת שרגא המאיר ח"ב סימן כ"ט דאם דרך רוב בני אדם לעשות בשתי ידיו, אז חייב גם ביד שמאל, אולם אי לאו אורח ארעא לעשות ביד שמאל אז הוא פטור בשבת, וע"י בשו"ת מהרש"ם ח"ד סי' קמ"ח דהתיר לפתוח חותם שע"י צלוחית ביד שמאל, וע"י בחו"מ סימן כ"ו סק"ד.

מי שמחלל שבת האם נידון בשבת בגיהנום

מה שהבאתם בגליון פרשת ויקהל דברי הזוה"ק שמי שאינו שומר שבת נידון בגיהנם אף בשבת.

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקוד מחבר ספר "אצרות הים" על מסכת ברכות

נראה להעיר, דבספר אור אלחנן להגאון ר' אלחנן ווסרמן זצ"ל כתב שכאשר עסק מורו ורבו החפץ חיים זצ"ל בתיקון הדיבור שהגיע אצלו כידוע שאלו ביום השבת מדוע אין לו מנוחה ביום השבת הרי היום שובת האש של גהינם. אמר להם שהיינו רק למי ששמרו שבת בחייהם, אבל הוא לא שבת בשבת, לכן אין לו מנוחה בעולם הבא.

הרה"ג יוסף ויכלדר שליט"א ירושלים

נראה להעיר, דהחיד"א בספרו חומת אגן מביא רמז שראה בכתב יד של הרב הגדול מהר"רודאל צרפתי י"א תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, שלא תהיה סיבה שבגין חילול שבת תבעירו את האש בכל מושבותיכם, בקב"ר.

הבה"ח חנניה יו"ט ליפא דייטל נ"י ישיבה קטנה סאטמר בני ברק

נראה להעיר, דבספר יקרה מפנינים הביא ז"ל כל המחלל שבת בפרהסיא נידון גם בשבת בגיהנום, לפי שנוהגים איתו מדה כנגד מדה, ולפי שלא שמר שבת בעולם הזה דהיינו שלא היה לו מנוחה בעולם הזה כן לא יהיה לו מנוחה לעולם הבא, וזה שאמר לא תבערו אש ר"ל לא תגרמו להבעיר אש הגיהנום בכל מושבותיכם ר"ל בעולם הבא ששם הוא מקום הנשמות בקבע כי העולם הזה הוא עראי ולא קבע ביום השבת דהיינו ביום שכולו שבת עכ"ל, ועל דרך זה פירש בספר באר יצחק הספרדי "יושמו בני ישראל את השבת" ועל ידי זה יזכו "לעשות את השבת לדורתם" בעולם הבא שזה עולם שכולו ארוך, ומשא"כ מי שלא שומר שבת לא יזכה לעשות את השבת לדורתם.

מדוע מי שמחלל שבת נענש דווקא בעונש שביתו נשרף

מה שהקשטם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' שבת ק"י ע"ב כי אמר רב יהודה בריה דרב שמאל משמיה דרב אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת, שנאמר יימיהו י"ז ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבטלי שאת משא וגוי והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים, דינן להקשות מדוע מי שמחלל שבת נענש דווקא בעונש כזה של שריפת נכסיו, ולא בעונש אחר, ותוצאתם ב"שמה אופנים.

הגאון רבי שלמה כהן גראס שליט"א רב ו"מ בברוקלין

נראה להעיר, דספר תולעת יעקב למאיר בן ובאי כתב דע כי האש אשר בצפון נגנו ונטמן בערב שבת, ומפני שאין לעוררו בשבת כלל כתיב ויקהל ליה ג' לא תבערו אש וגוי וכיון שכן נמצא שמי שמחלל שבת מעורר כח האש כי כל הסיבה שנגנו ונטמן הוא מכח קדושתו של שב"ק וכל עונשו בשריפת אש, ובדרך רמז יש לומר כי אש ראשי תיבות אין שבת רומז שמי שמחלל שבת ואין שבת אצלו נידון באש.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

נראה לעני"ד י"ל בס"ד ע"פ מה שכתב בתיקוני זוהר דף כ"ב ע"ב "יושמו בני ישראל את השבת לדרתם, זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה וכו', וביאר בפירוש מתוך מדבש שם, וז"ל, מילת "לדרתם" כתיב חסר, לכך דרשינן שהיא לשון "דירה", שעל ידי שמירת שבת יורדת השכינה לדור בין ישראל, ולפ"י י"ל שלכן מי שלא שומר שבת, דירתו שזה עיקר נכסיו נשרף, מידה כנגד מידה שלא נותן מקום לשכינה לדור בעולם, ודו"ק.

אשה שלבשה תפילין בשבת או טלית האם נחשב למלבוש ואינו חייבת משום הוצאה

מה שהבאתם בשם המגן אברהם סימן ש"א ס"ק כ"ד שפסק דנשים אסורות להכניס תפילין זוג זוג, דכיון דפטרות מתפילין אינם מלבוש לנשים אלא משוי, ע"ש, והקשה השער המלך הל' שבת פ' חייט הל' כ"ב שהרי מבואר בגמ' עירובין דף צ"ו ע"ב שלפי המ"ד שנשים סומכות רשות ויכולות להתחייב בכל מצות עשה שהזמ"ג, אז אפילו אשה יכול להכניסן זוג זוג.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר, דהנה הרשב"א עירובין דף צ"ו ע"ב אומר טעם למה אשה יכולה להכניס תפילין בשבת, וז"ל ומיהו אפי' למי"ד מצות שהזמ"ג הוא אי סבירא לן דנשים סומכות רשות הוי נמי דרך מלבוש, דאף הן מניחות לעתים כמיכל בת שאול, הלכך אפי' אשה מצילתו, עכ"ל, ונראה שדוקא בזמן הגמרא היו נשים מניחות תפילין כמו מיכל בת שאול, ואז שייך לומר שתפילין הוא מלבוש אף בשביל אשה, משא"כ בזמן המ"א כבר לא היו הנשים מניחות תפילין, וא"כ אין התפילין מלבוש אלא משוי ואסור לנשים להניחם בשבת.

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

פקס: 077-4448278

מייל: LEVIBER@GMAIL.COM

לבידורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב יצחק רוזנפלד שליט"א

קרית בעלזא בית שמש

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו

כמר יהודה נ"י

ולרגל שמחת אירוסי בתו עב"ג במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרה"ג יודא נפתלי מילר שליט"א

בית שמש

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו

כמר שמואל שמעלקא נ"י

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרב אהרן פרישמן שליט"א

קרית בעלזא בית שמש

לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה